

Vaqif YUSİFLİ, filologiya elmləri doktoru

Mahmud Qacar Azərbaycanda az-çox tanınan jurnalistlərdən biridir. Mən onu çoxdan-səksəninci illərdən tanıyıram. Füzuli rayonuna gedəndə tanış olmuşduq. Sonra məlum hadisələrə görə Bakıya köçdü, amma indi də ürəyi Qarabağdadır, o ürək həmişə yurd itkisi ilə sızıldayır. Amma Mahmud Qacarın qələmi əvvəlki kimi yenə yorulmadan işləyir və bu yaxınlarda onun "Kəsilməyən səslər" məqalələr, oçerklər və portret yazılardan ibarət kitabı işıq üzü görüb. Kitabla Əməkdar jurnalist -şair, publisist Əbülfət Mədətoğlu "Yurdundan coğrafiyasını sözə köçürən yazar" adlı səmimi bir müqəddimə də yazıb.

Bu kitabı üç ildən sonra 70 yaşı tamam olacaq bir qələm sahibinin "hesabatı" kimi də qəbul etmək olar. Və deyim ki, Mahmud Qacar (Allah onun canını həmişə sağ ələsin!) - öz sözünün, kəlməsinin və yazısının sahibi olan bir jurnalist kimi 70 yaşı ərəfəsində yaxşı bir "hesabat" hazırlayıb. Yaradıcılıq hesabata. Əbülfət Mədətoğlu yazır ki: "Mahmud Qacar sözüylə, təbiətilə, etnoqrafiyasıdır, ədəbiyyatıdır. Mən onun yazılarını oxuyanda hər sözün arxasında Füzuli aydınlığını, alimlərini, sənət adamlarını, zəhmətdə ad çıxaranlarını, qeydal t.-2016.-30 noyabr.-S.4.

KƏSİLMƏYƏN SƏSLƏRİN SƏDASI

rətdə, igidlikdə nümunə olanlarını, sözdən qala yapanlarını, həyatda məğrur, mərd, işıq olanlarını görürəm".

Füzuli rayonu Azərbaycanın ən gözəl, təbiət mənzərələri ilə səfali, insanları ilə işıq saçan rayonlarından biridir. Mən səksəninci illərdə bu rayona ezamiyyətə getmişdim. Mərhum deməyə dilim gəlmədiyi şair Mətləb Misirlə Füzulinin bir neçə kəndində olduq. Nə qədər sadə, gözəl xasiyyətli insanları gördüm. Şöhrəti dillər əzbəri olan Şamama Həsənovanın qonağı olduq. Mənim füzulili dostlarım çoxdur. Başda Seyran Səxavət, sonra Vaqif Bəhməni, Nemət Veysəli, Oruc Səda və cavan yaşlarında Füzulidən çuuxub Sumqayıtda yaşasa da, ürəyi öz doğma kəndi, torpağı ilə döyünən Əşref Veysəli

Hər bir ziyalının, xüsusilə, qələm sahibinin söz adamının doğulduğu torpağın, böyüyüb-baş çatdığı doğma ocağının tarixini, coğrafiyasını, təbiətini, insanlarını vəsf və tərənnüm etməyə mənəvi haqqı çatır. İndi belə kitablar çox yazılır. Mahmud Qacarın yazdığı kitab, zənnimcə, uğurludur. Təkcə Füzulini füzulilərə yox, bütün Azərbaycana tanıdan bir kitabdır.

Kitab Mahmud Qacarın səmimi etiraflarla dolu "Özümü tanımaq istəyirəm" yazısı ilə başlayır. Kimdir Mahmud Qacar? Mən Mahmud Qacarın həm də istedadlı bir şair olduğunu qəsdən sonraya saxladım. həmin yazıda Mahmud Qacar dostlarından, doğma kəndindən, ömrünün ötən illərindən söz açır, amma kimdir "Mahmud Qacar?" sualına mən onun şeirlərində cavab tapıram. Elə bu şeirlər həmin ötən günlərin poetik etiraflarıdır. İlk sevginin ürəkdə çaylar kimi çağladığı bir günün şeiri:

**Mənim dodaqlarım o qızdan öncə,
Onun su içdiyi çəşməni öpüb.**

Sovet dönməində dövrün haqsızlıqlarına dözə bilməyən bir insanın təkiyə qapanıb daxilən etiraz etməsi:

**Vətən eşqi canında,
Üreyində, qanında-
Tək qalanlar yanında
Tək qalmaq istəyirəm!...**

Və bir də doğma kəndinin həsrətini çəkən bir insanın nisgilli:

**Alınmaz bir qala idi Qacarım-
Onunla bir itib ömür açarım.**

Kitabdakı yazılar "Ulu yurdum- qibləm mənim", "Qacar qacarlıların gözündə, "Yumurlu Qacar əhvalatları", "Tarazlığın hikməti", "Sevgisiz yaradıcılıq yoxdur", "İnanc yerlərimiz", "Haqqı işğal etmək olmaz", "Əsir düşərgəsindən gələn səslər" rubrikalarında təqdim edilir. Əlbəttə, 469 səhifəlik bir kitabdən təfərrüatı ilə söz açmaq qeyri-mümkündür. Amma kitabda elə yazılar var ki, onlardan qısaca da olsa, söz açmaq istərdim.

Öz doğma kəndindən söz açan bir yazıda deyir: "1978-ci ilin baharında respublikamızın bir qrup görkəmli alimi, ədəbiyyat və incəsənət xadimlərindən ibarət xüsusi təşviqat qatının üzvləri Füzulidə olarkən sevimli yazıçımız, professor Qulu Xəlillinin arzusu ilə dərhal Qacar kəndinə yollandılar. Qulu müəllim uzun ömürlü (Vəli babanın o vaxt 150 yaşı var idi)

gümrah, zəhmətsevən kənd adamları ilə söhbət edərkən "əlçatmaz bir gözəllik və qeyrət yuvası" olan Qacarı görərək heyrlənərək demişdi: "Biz Qacarı həmişə çox qəddar, zülmkar, zövqü, həissaslıq olmayan bir şəxs kimi təqdim etmişik. Sən demə, çox böyük ədalətsizliyə yol vermişik". Öz kəndindən söz açan bu yazıda ötən günlərin acılı-şirinli xatirələri canlandırılır. Xüsusilə, ermənilər bu kəndə hücumu, qacarlıların igidlikləri haqqında ürək ağrısı ilə danışır. Neçə şəhidi oldu bu kəndin və Mahmud Qacar bir şeirində yazır:

**İtiribdir incəliyin incə çay-
Qoya bilmir qəzəbini dincə çay.
Şahidisən-sahilində öncə, çay-
Qeyrətinə güvənənlər şəhiddir.**

Bu kənd dünya şöhrətli alim, akademik Hətəm Quliyevin, fəlsəfə elmləri doktorları Yusif Qasımovun, Zahid gMəmmədovun, tibb alimləri Tanrıverdi Hüseynovun, Yaşar Cəlilovun ilə daha neçə alimin doğulduğu kənddir. Və Mahmud Qacar onların hər birindən səmimiyyətlə söz açır. Amma kitab təkcə qacarlıları, füzuliləri tanımaqla məhdudlaşmır. Mahmud Qacar bir kəşfiyyətçi jurnalist kimi Azərbaycanın şöhrətli ziyalılarının arxasınca gedir, onları oxuculara tanıdır, həm də bu tanıtılarda onu jurnalist üslubunun maneraları da aydın nəzərə çarpır. Tanınmış din xadimi Hacı Sabir Həsəni, görkəmli ədəbiyyatşünas Şamil Qurbanov haqqında yazılır, həm də bu tanıtılarda onu jurnalist üslubunun maneraları da aydın nəzərə çarpır. Tanınmış din xadimi Hacı Sabir Həsəni, görkəmli ədəbiyyatşünas Şamil Qurbanov haqqında yazılır, həm də bu tanıtılarda onu jurnalist üslubunun maneraları da aydın nəzərə çarpır. Tanınmış din xadimi Hacı Sabir Həsəni, görkəmli ədəbiyyatşünas Şamil Qurbanov haqqında yazılır, həm də bu tanıtılarda onu jurnalist üslubunun maneraları da aydın nəzərə çarpır.

bətidə ən vacib məqamlara toxunur. Mənim də çox yaxşı tanıdığım gözəl şair və jurnalist Umud Rəhiməllunun təkcə tərcümeyi-halı deyil, həm də bir insan və ziyalı kimi özünəməxsus keyfiyyətləri haqqında elə ürəklə danışır ki Azərbaycanca tanınmış bir göz həkimi var-Çinciz Cərullayev. "Gözəndən qabaq ürəkdə işıq yandırır" yazısında Çinciz Cərullayevin əsl həkim-insan portreti yaradılır.

**Barmağı bəbəyin dilini bilən,
Gözde nur naxışı toxuyan Loğman!
Sevgisi, havəsi günəşdən gələn,
Uca işıq himni oxuyan Loğman.**

Bu misralar da Mahmud Qacarındır və çox maraqlıdır ki, onun publisistik yazılarında şairliyi də iştirak edir. Mahmud Qacarın partiya və təsarfat adamı Nəbi müəllimdən, el ağsaqqalı Həmid müəllimdən, "Turan" klinikasının cavan həkimi Tələt doktordan qələmə aldığı yazıları da uğurludur. Ona görə ki, bu yazılarda şişirtmə, yalançı pafos yoxdur. Tarzen Mahmud Ağayev haqqında yazı da eynən...

**Tar üstə xəyalə elə daldın ki,
Babamın zilini, pəsinə duydum.
Sən elə çaldın ki, elə çaldın ki,
Ötən əsrlərin səsinə duydum.**

Nəhayət, mənim də çox yaxşı tanıdığım sənət adamları- Oqtay Salamzadə, Seyran Səxavət, Mərkəz Qacar, Oqtay Ərgünəş haqqında yazılar. Mərkəz Qacar (allah rəhmət ələsin!) gözəl təmsil ustası idi. Onunla yaradıcılıq ünsiyyətində idik. Seyran isə mənim də yazılarının qəhrəmanımız-bənzərsiz nəsrini haqqında neçə yazı yazmışdır. Mahmud Qacar onları daha yaxşı tanıyırmış. Ən ağırlı şeirlər isə "Əsir düşərgəsindən gələn səslər"dir. Ağırlı ilə oxudum o yazıları.

Mahmud müəllim, çox danışa bilərdim yazılarınızdan. Amma ən başlıcası odur ki, bu kitabda mən SİZİ də bir insan kimi, istedadlı bir qələm sahibi kimi tanıdım. Yenə yazı, yaradın, sizə, bizə elə bu qalacaq!..